

SANTRAUKA

ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GEOGRAFINIŲ
NUORODŲ APSAUGA IR KONTROLĖ ES
VALSTYBĖSE NARĖSE

2017 M. GRUODŽIO MĖN.

PADĖKA

Šis tyrimas atliktas padedant EUIPO darbuotojams, kurie aktyviai dalyvavo pirmajame duomenų iš valstybių narių nacionalinių institucijų rinkimo etape ir palaikė ryšius su šiomis institucijomis viso tyrimo metu: Massimo Antonelli (deleguotasis nacionalinis ekspertas Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centre, projekto vadovas), Justyna Antolak-Szymanska, Ninoslav Babić, Raffaella Bassi, Juan Bautista Alpañes, Stephane Beslier, Solveiga Bieza, Irena Dotcheva, Francisco Garcia Valero, Justyna Gbyl, Sandra Ibañez, Elena Ionascu, Holger Kunz, Lina Lapinskaitė, Stanislava Mikulova, Luis Mora Bajo, Mira Rajh, Ines Ribeiro Da Cunha, Gerrit Schutte, Aliko Spandagou, Krisztina Tilinger, Adriana Van Rooden ir Martin Vuijst. Už tyrimo metu suteiktą pagalbą ir konsultacijas ypač dėkojame EUIPO ir Stebėsenos centro intelektinės nuosavybės ekspertams: Óscar Mondejar, EUIPO-ICLAD teisės tarnybos vadovui, Nathan Wajsman, Stebėsenos centro vyriausiajam ekonomistui, ir Vincent O'Reilly, Stebėsenos centro teisės ir tarptautinių reikalų grupės vadovui.

Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba pavedė tyrimą atlikti bendrovės „KPMG Advisory“ Romos filialui.

Tyrimo metu savo indėlių įnešė Michele Elio De Tullio, Astrid Wiedersich Avena ir Arianna Di Sanno („De Tullio & Partners“). Be to, naudingų įžvalgų pateikė Benedetto Francesco Ballatore, Vincenzo Carozzino, Bartolomeo Filadelfia ir Domenico Vona (Italijos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės ministerija), UNICRI, Iakovina Bakouloupoulou (Graikijos kaimo plėtros ir maisto ministerija), David Alexandre („Arendt & Medernach“ vyresnysis asocijuotasis partneris), Eleni Kokkini („Helen Papaconstantinou & Partners“ advokatas), Paulo Monteverde („Baptista, Monteverde & Associados“ partneris), Ana Soeiro („QUALIFICA/origIn Portugal“ vykdomoji direktorė), Alberto Ribeiro de Almeida (Lusados universiteto (Portas) profesorius, filosofijos mokslų daktaras, IVDP teisės departamento vadovas), Elena Bertolotto (ALTIUS asocijuotoji partnerė), Olivier Vrins (ALTIUS partneris), Roxana Sârghi („Petošević“ vyresnioji teisės padėjėja prekių ženklų klausimais), Karel Šindelka („Šindelka & Lachmannová“ partneris), Peter Bolger („LK Shields Solicitors“ partneris, Intelektinės nuosavybės, technologijų ir privatumo skyriaus vadovas), Aideen Burke („LK Shields Solicitors“ vyresnioji advokatė) ir Andrea Ringle („Brl Boege Rohde Luebbehuesen“ partnerė).

Autoriai taip pat nori padėkoti Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato B3 skyriaus „Geografinės nuorodos“ pareigūnams, kurie padėjo atlikti tyrimą ir prisidėjo prie nuolatinės stebėsenos.

ATSAKOMYBĖS APRIBOJIMAS

Ši ataskaita pagrįsta ES valstybių narių nacionalinių institucijų, kurios yra kompetentingos žemės ūkio maisto produktų kokybės politikos srityje, pateiktais duomenimis ir iš atvirųjų šaltinių gauta papildoma informacija. Pateikta informacija jokia būdu negali būti laikoma nacionalinių kontrolės sistemų audito ar tokių sistemų veiklos rezultatų efektyvumo vertinimo rezultatu.

ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GEOGRAFINIŲ NUORODŲ APSAUGA IR KONTROLĖ ES VALSTYBĖSE NARĖSE

2017 m. gruodžio mėn.

SANTRAUKA

Ši ataskaita – tai žemės ūkio geografinių nuorodų apsaugos ir kontrolės tyrimo, kuriam atlikti Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas (AGRI GD) prašė EUIPO Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centro pagalbos, rezultatas. Pagrindinis tyrimo tikslas – suteikti daugiau žinių apie 28 ES valstybėse narėse veikiančias geografinių nuorodų (GN) kontrolės ir apsaugos sistemas, šiuo tikslu apžvelgiant visas kompetentingas institucijas ir galiojančias procedūras, įskaitant pažeidimų atveju taikomas vykdymo užtikrinimo priemones.

Ataskaitoje pateikiama bendra kiekvienos nacionalinės maisto produktų, žemės ūkio produktų, vyno, spiritinių gėrimų ir aromatizuotų vyno gėrimų kontrolės sistemos apžvalga ir aprašymas. Be to, prie ataskaitos pridamas vadovas, kuriame pateikiamas visų nacionalinių kompetentingų institucijų (KI) ir kontrolės įstaigų (KĮ) aprašas, įskaitant jų kontaktinius duomenis, taip pat pateikiama tam tikra naudinga informacija GN naudotojams, kuri padės jiems geriau apsisaugoti nuo pažeidimų.

Tyrimas atliktas remiantis dokumentų ir veiklos analize, kuria buvo siekiama surinkti nuoseklios informacijos rinkinį. Ši analizė pradėta parengiant ir pateikiant 28 ES valstybėms narėms bendrą „duomenų rinkimo schemą“, kuria buvo siekiama surinkti struktūruotą informaciją apie Europos Sąjungos GN kontrolės ir apsaugos sistemų veikimą.

Atlikus šią išsamią tiriamąją veiklą, visi gražinti duomenys buvo surinkti, įvertinti ir perkelti į šią ataskaitą. Ne tik bendra duomenų aprėptis, kurią pavyko pasiekti, bet ir informacijos struktūra bei išsamumo lygis iš esmės priklausė nuo kiekvienos valstybės narės indėlio. Tiksliau tariant, šiam tyrimui duomenis pateikė 23 iš 28 valstybių narių. Todėl likusios 5 valstybės narės nėra įtrauktos į ataskaitą.

Nors visoms valstybėms narėms buvo taikoma suderinta ataskaitų teikimo struktūra, paremta viena bendra nagrinėjimo schema, pateikta informacija skiriasi išsamumo ir apimties atžvilgiu, kartais netolygiai atspindėdama padėtį konkrečiose srityse. Tai rodo didelę kontrolės priemonių įgyvendinimo metodų įvairovę tarp valstybių narių, nepaisant to, kad joms taikoma viena bendra ES teisinė sistema. Žinoma, skirtinga žemės ūkio maisto produktų GN ekonominė vertė kiekvienoje valstybėje narėje (atsižvelgiant į vidaus gamybą ir bendrą kokybiškų produktų suvartojimą) šiuo atžvilgiu taip pat svarbi. Pavyzdžiui:

- kontrolės procedūros ne visada skirtos specialiai GN tikrinti (dažniau pasitaiko atvejų, kai jos įtrauktos į bendrą nacionalinę maisto ir pašarų saugos kontrolės priemonių sistemą), be to, šioms procedūroms ne visada skiriami atitinkami ištekliai;
- GN vykdymo užtikrinimo sistema apima tik tokias nacionalines priemones, kurios nustatomos *ex officio* tam tikrais atvejais;
- neteisėtiems naudotojams taikomų administracinių sankcijų sistemos yra nevienodo išsamumo, atsižvelgiant į pažeidimų rūšis ir numatytas prevencines priemones bei teisių gynimo būdus;
- įvairių rūšių nusikalstamų veikų aprašymuose tam tikrais atvejais konkrečiai aptariami tik maisto produktų kilmės nuorodų taisyklių pažeidimai.

Nors šiuo darbu nesiekama įvertinti įvairių galiojančių nacionalinių sistemų veiksmingumo ir efektyvumo, vis dėlto, atsižvelgiant į tyrimo rezultatus ir išnagrinėtus skirtingus nacionalinius metodus, galima daryti tam tikras bendro pobūdžio išvadas.

KONTROLĖS PRIEMONIŲ DELEGAVIMAS

Visos valstybės narės turi sistemas oficialiai GN kontrolei užtikrinti.

Kaip paaiškėjo iš surinktos informacijos, oficialios kontrolės priemonės, taikomos prieš GN produktus pateikiant rinkai, dažnai patikimos privačioms arba valstybinėms KĮ – tokia galimybė nustatyta ES reglamentuose. Valstybės narės, kuriose centrinės valdžios institucijos kontrolės priemonės arba bent jau jų dalį deleguoja KĮ, visų pirma yra: Austrija, Belgija, Bulgarija, Danija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kroatija, Lenkija, Liuksemburgas, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija ir Vokietija.

KONTROLĖS ĮSTAIGŲ AKREDITAVIMAS

Išskyrus keletą išimčių, ES lygmeniu nustatytų deleguotųjų KĮ akreditavimo taisyklių iš esmės yra laikomasi. Pagal ES reglamentus, nacionalinės akreditavimo įstaigos taiko ISO/IEC 17065:2012 standartą (Atitikties vertinimas. Reikalavimai, keliami produktų, procesų ir paslaugų sertifikavimo įstaigoms). Reikėtų pažymėti, kad šiuo standartu buvo pakeistas standartas EN 45011, kurį iš pradžių pagal Reglamentą (ES) Nr. 1151/2012 buvo reikalaujama taikyti žemės ūkio produktams ir maisto produktams¹, o nuo 2012 m. pagal Reglamentą (ES) Nr. 110/2008 – ir spiritiniams gėrimams². Pagal Reglamentą (ES) Nr. 251/2014 reikalaujama, kad akredituotos KĮ taikytų aromatizuotiems vyno gėrimams naują ISO/IEC standartą 17065:2012³.

BENDRAS ADMINISTRACINĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

Kalbant apie bendrą administracinės veiklos organizavimą, pažymėtina, kad valstybėje narėje įmanoma nustatyti vieną centrinę administraciją, kuri paprastai veikia ministerijos lygmeniu ir yra atsakinga už bendrą kontrolės sistemos koordinavimą ir priežiūrą. Kai kuriose valstybėse narėse skirtingos administracinės įstaigos atsako už konkretaus sektoriaus produktus, pavyzdžiui, Bulgarijoje už kokybės politiką atsakingos Žemės ūkio ministerija (maistas ir vyno produktai) ir Ekonomikos ministerija (vyno produktai ir spiritiniai gėrimai). Kitose valstybėse narėse skirtingos ministerijos atitinkamai prižiūri gamybai taikomas kontrolės priemones ir vykdo rinkos priežiūrą (du pavyzdžiai – Ispanija ir Prancūzija).

Nacionalinė administracinė struktūra turi didelę įtaką kompetencijos paskirstymui.

Kalbant apie federacines / regionines šalis, pažymėtina, kad Austrijoje, Belgijoje, Ispanijoje ir Vokietijoje pareigomis ir atsakomybe už kokybės politiką ir oficialias GN kontrolės priemones skirtingai dalijamasi nacionaliniu ir vietos lygmenimis.

¹ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų (OL L 343, 2012 12 14, p. 1).

² 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 110/2008 dėl spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1576/89 (OL L 39, 2008 2 13, p. 16).

³ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 251/2014 dėl aromatizuotų vyno produktų apibrėžties, aprašymo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1601/91 (OL L 84, 2014 3 20, p. 14).

Austrijoje centrinėms valdžios institucijoms patikėta rengti teisės aktų projektus, kuriuose nustatomos KĮ pareigos, ir apskritai koordinuoti sistemą, o regioniniu lygmeniu valstybės gubernatoriai, vadovaudamiesi KĮ priimtomis instrukcijomis, įgyvendina federalinę maisto politiką.

Vokietijoje sistema taip pat labai decentralizuota, o pagal ES nuostatas reikalaujamų kontrolės priemonių įgyvendinimas priklauso federalinių žemių (*Länder*) kompetencijai.

Panašiai, įgaliojimai Ispanijoje buvo perduoti 17 autonominių sričių ir 2 autonominiams miestams – Seutai ir Meliljai. Todėl Ispanijoje veikia 20 centrinių institucijų, t. y. po vieną kiekvienai iš 19 autonominių vyriausybių ir viena nacionaliniu lygmeniu – ji atsako už GN, kurios nepatenka į autonominių sričių kompetencijos sritį, kitaip tariant, už GN, kurios apima daugiau nei vieną autonominę sritį / miestą.

Panaši situacija yra Belgijoje, kurioje produkcijos kontrolės priemonės yra decentralizuotai paskirstytos į tris regionus, o valstybė per Ekonomikos ministeriją koordinuoja rinkos priežiūrą.

MUITINĖ

Kompetentingos valdžios institucijos, kurios yra paskirtos taikyti oficialias kontrolės priemones, ir deleguotos KĮ beveik išimtinai atsako už oficialias GN kontrolės priemones. Būtina pažymėti, kad, kalbant apie muitinių vaidmenį, išskyrus Italiją, Jungtinę Karalystę ir Airiją, joms nėra priskirta jokių konkrečių užduočių, nesusijusių su jų kompetencija ir teisinėmis prievolėmis pagal Reglamentą (ES) Nr. 608/2013 dėl INT vykdymo užtikrinimo pasienyje⁴. Jungtinėje Karalystėje muitinė yra viena iš paskirtų KI, kuri atsako už spiritinių gėrimų, vyno produktų ir aromatizuotų vyno gėrimų gamybos ir pateikimo rinkai kontrolę, o Italijoje ir Airijoje muitinė yra viena iš spiritinių gėrimų GN kontroliuojančių KI. Verta atkreipti dėmesį į Italijos patirtį, nes ten muitinė užtikrina mokesčių ir IN įstatymų laikymąsi spiritinių gėrimų sektoriuose taikydama unikalų tikrinimo ciklą, t. y. optimaliai naudodama savo laboratorijas, kurių specializacija yra alkoholinės medžiagos.

IŠTEKLIAI

Atliekant tyrimą ir ieškant konkrečios informacijos apie konkrečias kontrolės procedūras, kurias keliose valstybėse narėse taiko KI ir KĮ, susidurta su sunkumais. Dėl apibendrintų duomenų apie maisto grandinėje taikomą kontrolės procedūras ir konkrečią informaciją apie laboratorijas ir išteklius, susijusius su GN produktams taikomomis kontrolės priemonėmis, pažymėtina, kad tokių duomenų ir informacijos kelios valstybės narės neturėjo.

Iš tyrimo aiškiai matyti, jog dauguma valstybių narių naudojami oficialios maisto ir pašarų saugos kontrolės procedūromis, ištekliais ir priemonėmis, nustatytomis Reglamente (EB) Nr. 882/2004⁵, kad tuo pat metu prisiimtų savo GN kontrolės įsipareigojimus. Paaiškėjus, kad turimų išteklių panaudojimo aspektu šis organizacinis modelis kai kuriose valstybėse narėse yra sėkmingas, jį galima laikyti priimtiniu. Tačiau, kaip nurodyta pirmiau, šis metodas neleido surinkti su GN susijusių duomenų apie tam tikras tyrimo temas, pavyzdžiui, apie paskirtus išteklius ir personalo mokymą, taip pat apie taikomus rizikos analizės kriterijus ir planavimo metodiką.

⁴ 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 608/2013 dėl muitinės atliekamo intelektualinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 (OL L 181, 2013 6 29, p. 15).

⁵ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių (OL L 165, 2004 4 30, p. 1). Reikėtų pažymėti, kad, atliekant šį tyrimą, šis reglamentas buvo pakeistas 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą (OL L 95, 2017 4 7, p. 1).

Be to, ne visada deramai laikomasi ES reglamentuose nustatyto GN taikomo įpareigojimo aiškiai informuoti Europos Komisiją apie oficialius GN kontrolės planus ir susijusius rezultatus atskiruose daugiamečio nacionalinės kontrolės plano (DNKP) ir susijusių metinių ataskaitų apie maisto ir pašarų saugą pagal Reglamentą (EB) Nr. 882/2004 skirsniuose.

NACIONALINĖS VYKDYMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

Administracinės sankcijos

Kalbant apie nacionalines vykdymo užtikrinimo priemones, verta pažymėti, kad valstybės narės laikosi bendro įsipareigojimo nustatyti administracinių sankcijų sistemą, kuri taikoma GN naudotojams, nesilaikantiems produkto techninių specifikacijų (įskaitant apsaugos priemones), ir pagal kurią skiriamos nuobaudos bei nustatomi rinkodaros arba perdirbimo draudimai. Nacionalinės sistemos pasižymi administracinių nuobaudų skirstymu į kategorijas ir klasifikavimu įvairovė – nuo labai išsamių (*inter alia* Italijos, Lenkijos, Ispanijos vietos teisės aktai) iki bendresnio pobūdžio.

Apsauga ex officio

Sąvoka apsauga *ex officio*, nors ir neturinti jokios teisinės apibrėžties, reiškia bendrą ES reglamentuose dėl GN nustatytą pareigą valstybėms narėms imtis tinkamų administracinių ir teisminių priemonių siekiant užkirsti kelią neteisėtam saugomų pavadinimų, kuriais žymimi valstybių narių nacionalinėse rinkose gaminami arba parduodami produktai, naudojimui. Šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti geresnę registruotų pavadinimų apsaugą visoje Europos Sąjungoje (be suplanuotų oficialių kontrolės priemonių, kurios taikomos nacionalinių naudotojų įregistruotiems pavadinimams), įskaitant veiksmus, kurių imamasi be jokio pareikšto išankstinio ieškinio ar pateikto prašymo ir visų pirma siekiant suteikti valstybės narės rinkoje apsaugą kitos valstybės narės naudotojams.

Kalbant apie GN apsaugą *ex officio*, pažymėtina, kad svarbūs duomenys buvo prieinami tik keliose Europos Sąjungos jurisdikcijose (t. y. Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Latvijoje, Kroatijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje).

Tai, kaip valstybės narės įgyvendina priemones *ex officio*, paliekama spręsti joms pačioms. Tačiau konkrečių priemonių trūkumas gali pakenkti veiksmingam GN teisių vykdymo užtikrinimui.

Paaiškėjo, kad, be administracinių ir baudžiamųjų sankcijų sistemų įgyvendinimo, dauguma valstybių narių nenoriai teikė duomenis apie papildomas iniciatyvas ar nuostatas, susijusias su GN vykdymo užtikrinimu. Vis dėlto gerų pavyzdžių rasta kai kuriose daugiausia GN turinčiose šalyse, pavyzdžiui, Italijoje, kur įstatymu paskirta konkreči įstaiga atsako už apsaugą *ex officio*, ir nuolat imamasi sėkmingų veiksmų, pavyzdžiui, e. prekybos kontrolė ir konkretūs bendradarbiavimo susitarimai su pagrindiniais e. prekybos platformų paslaugų teikėjais.

Baudžiamoji teisė

Baudžiamoji teisinė apsaugos sistema, nors ir mažiau, tačiau vis tiek yra fragmentuota. Daugumos ES valstybių narių teisės aktuose yra konkrečios baudžiamosios sankcijos, taikomos GN pažeidimų atvejais, o Belgijoje, Graikijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Nyderlanduose yra nustatytos bendro pobūdžio nusikalstamos veikos ir baudos, taikomos pažeidus intelektinės nuosavybės teises.

Teisių gynimo priemonės pagal civilinę teisę

Be to, kalbant apie civilinių teisių užtikrinimą, pažymėtina, kad dauguma valstybių narių turi keletą teisinių priemonių, pvz., prekių ženklų įstatymą, nesažiningos konkurencijos ir vartotojų apsaugos įstatymus, kuriuose numatytos veiksmingos naudotojų ir vartotojų teisių gynimo priemonės.

BENDRADARBIAVIMAS

Nagrinėjant vykdymo užtikrinimo sistemas, taip pat buvo siekiama gauti informacijos apie valstybių narių bendradarbiavimo priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad pažeidimo atveju būtų imamasi veiksmingų priemonių ES lygmeniu. Gana įdomu tai, kad beveik visos analizuojamos valstybės narės Europos Komisijos ES kovos su sukčiavimu maisto produktų srityje tinklą ir Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistemą (angl. RASFF) įvardijo kaip keitimosi informacija ir įspėjimais apie GN poveikį turinčius atvejus platformas. Šiomis aplinkybėmis Administracinės pagalbos ir bendradarbiavimo (angl. AAC) sistema – administracinės pagalbos teikimo organizavimo IT priemonė – taip pat buvo nurodyta kaip bendradarbiavimo nagrinėjant su GN susijusius atvejus priemonė (Ispanija, Lietuva, Italija, Prancūzija, Čekija, Bulgarija ir Austrija).

Kaip minėta, prie ataskaitos apie nacionalines sistemas pridėdamas „Valdžios institucijų ir ekonominės veiklos vykdytojų vadovas“, kuriame pateikiami kontaktiniai duomenys ir praktinė informacija apie teisių gynimo priemones. Be to, prie šios ataskaitos bus pridėtas priedėlis, kuriame rasite apibendrintą šio tyrimo metu nustatytą gerą patirtį ir kuris bus papildomas valstybių narių valdžios institucijų ir kontrolės įstaigų informacijos bei įkvėpimo šaltinis, padėsiantis joms tobulinti savo atitinkamas procedūras ir galbūt pagerinti savo veiklos rezultatus. Šios ataskaitos paskelbimo metu šis priedėlis yra rengiamas, bendradarbiaujant su Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD ir nacionaliniais viešojo bei privačiojo sektoriaus ekspertais. Tikimasi, kad priedėlis bus paskelbtas iki šių metų pabaigos.

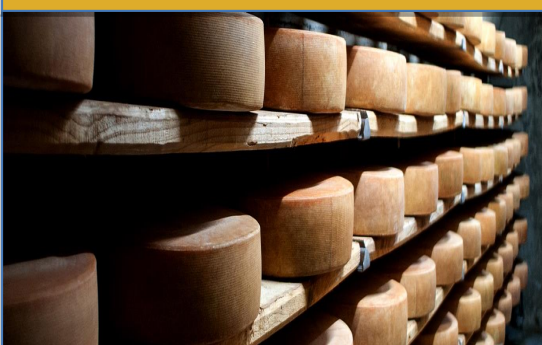
TURINYS

I	SANTRUMPŲ SĄRAŠAS
II	SANTRAUKA
III	BENDRA INFORMACIJA
IV	METODIKA
V	BENDRA APŽVALGA
VI	ES NACIONALINĖS GEOGRAFINIŲ NUORODŲ KONTROLĖS SISTEMOS
	BELGIJA
	BULGARIJA
	ČEKIJA
	DANIJA
	VOKIETIJA
	AIRIJA
	GRAIKIJA
	ISPANIJA
	PRANCŪZIJA
	KROATIJA
	ITALIJA
	LATVIJA
	LIETUVA
	LIUKSEMBURGAS
	VENGRIJA
	NYDERLANDAI
	AUSTRIJA
	LENKIJA
	PORTUGALIJA
	RUMUNIJA
	SLOVĖNIJA
	SLOVAKIJA
	JUNGTINĖ KARALYSTĖ
VII	NUORODOS
PRIEDAS	VALDŽIOS INSTITUCIJŲ IR EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJŲ VADOVAS
PRIEDĖLIS	ES GEROJI PATIRTIS

Avenida de Europa, 4
E-03008 – Alicante
Ispanija

www.euipo.europa.eu

2017 M. GRUODŽIO MĖN.

ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ
GEOGRAFINIŲ NUORODŲ
APSAUGA IR KONTROLĖ ES
VALSTYBĖSE NARĖSE